

Sygn. akt I Ns 963/15

POSTANOWIENIE

Dnia 17 stycznia 2017 roku

Sąd Rejonowy w Suchej Beskidzkiej I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Kazimierz Firlej
-----------------	----------------------

Protokolant:	sekr. sądowy Katarzyna Boczek
--------------	-------------------------------

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2017 roku w Suchej Beskidzkiej na rozprawie

sprawy z wniosku F. L. i K. L.

z udziałem M. F. (1), Z. F., L. F., H. Ś., S. F.

i A. F. (1)

o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po F. F. sygn. I Ns 268/03

postanawia:

1. zmienić postanowienie Sądu Rejonowego w Suchej Beskidzkiej z dnia 4 września 2003 roku, sygn. I Ns 268/03 i stwierdzić, że spadek po F. F., syna W. i M., zmarłym w dniu 19 kwietnia 1997 roku w J., gdzie ostatnio zamieszkiwał, na podstawie ustawy nabyli:

- żona A. F. (2), córka J. i A. – w 7/28 częściach,

- dzieci S. F., M. F. (1), Z. F., H. Ś., L. F., A. F. (1) i W. L. – po 3/28 części, wraz z wchodzącym w skład spadku gospodarstwem rolnym;

2. stwierdzić, że każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ns 963/15

UZASADNIENIE

postanowienia Sądu Rejonowego w Suchej Beskidzkiej

z dnia 17 stycznia 2017 r., sygn. akt I Ns 963/15

Wnioskiem z dnia 17 listopada 2015 r. (k. 2-2/2) wnioskodawcy F. L. i K. L., działając przez pełnomocnika (pełnomocnictwa k. 4 i 6), wnieśli o zmianę postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym F. F., wydanego przez Sąd Rejonowy w Suchej Beskidzkiej dnia 4 września 2003 r., sygn. akt I Ns 268/03, poprzez stwierdzenie, że spadek po F. F., zmarłym w dniu 19 kwietnia 1997 r. w J. i tam ostatnio zamieszkałym, na podstawie ustawy nabyli żona A. F. (2) w 7/28 części wraz z wchodzącym w skład spadku udziałem w gospodarstwie rolnym oraz dzieci: S. F., M. F. (1), Z. F., H. Ś., L. F., A. F. (1) oraz W. L. po 3/28 każdy z nich wraz z wchodzącym w skład spadku gospodarstwem rolnym, w miejsce stwierdzenia, że spadek po F. F., zmarłym w dniu 19 kwietnia 1997 r. w J. i tam

ostatnio zamieszkałym, na podstawie ustawy nabyli żona A. F. (2) oraz dzieci: S. F., M. F. (1) i Z. F. po 1/4 części wraz z wchodzącym w skład spadku udziałem w gospodarstwie rolnym.

W uzasadnieniu wniosku (k. 2/2-3) wnioskodawcy wskazali, że w toku postępowania o stwierdzenie nabycia spadku po F. F. prowadzonego pod sygn. akt I Ns 268/03, wskazano, że F. F. posiadał troje dzieci, tj. córkę S. F., syna M. F. (1) oraz syna Z. F.. W rzeczywistości jednak spadkodawca posiadał ze związku małżeńskiego z A. F. (2) siedmioro dzieci, a to S. F., M. F. (1), Z. F., H. Ś., L. F., A. F. (1) i W. L., która zmarła w dniu 24 marca 2015 r. W. L. posiadała dwoje dzieci, a to wnioskodawców F. L. i K. L.. Wnioskodawcy są obywatelami Norwegii.

W odpowiedzi na wniosek z dnia 5 grudnia 2015 r. (k. 34) uczestniczka S. F., działając przez pełnomocnika (pełnomocnictwo k. 50), wniosła o oddalenie wniosku. Wskazała, że postanowienie Sądu Rejonowego w Suchej Beskidzkiej o stwierdzenie nabycia spadku po F. F. z dnia 4 września 2003 r., sygn. akt I Ns 268/03, jest prawidłowe. Spadkodawca zmarł w 1997 r., a obowiązujące wówczas przepisy przyznawały pierwszeństwo w dziedziczeniu gospodarstw rolnych spadkobiercom posiadającym określone w kodeksie cywilnym przymioty. Należący do kręgu spadkobierców ustawowych H. Ś., L. F., A. F. (1) i W. L. ich nie posiadali.

Uczestniczka H. Ś., w odpowiedzi na wniosek z dnia 21 grudnia 2015 r. (k. 42) podniosła, że wniosek jest zasadny i wyraziła wolę nabycia spadku wprost. W piśmie przygotowawczym z dnia 6 września 2016 r. (k. 86), pełnomocnik uczestniczki (pełnomocnictwo k. 87) popierając wniosek wskazał dodatkowo na okoliczności przemawiające za uznaniem, że uczestniczka H. Ś. spełnia kwalifikacje do dziedziczenia gospodarstwa rolnego. Wnioskiem z dnia 6 września 2016 r. (k. 108) zwrócił się o nieobciążanie uczestniczki kosztami postępowania sądowego z uwagi na jej trudną sytuację materialną.

Pismem przygotowawczym z dnia 18 grudnia 2015 r. (k. 44) wnioskodawcy podtrzymali swoje stanowisko, wskazując że spadkodawca nie pozostawił testamentu, a zgodnie z przepisami obowiązującymi na chwilę otwarcia spadku powołane do spadku powinny być dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek. W postępowaniu toczącym się pod sygn. akt I Ns 268/03 nie brały zatem udziału w charakterze uczestników wszystkie osoby, które winny w nim brać udział jako dzieci spadkodawcy, tj. H. Ś., L. F., A. F. (1) oraz W. L.. Fakt czy osoby te posiadały kwalifikacje do dziedziczenia gospodarstwa rolnego nie stanowił przesłanki decydującej o uznaniu ich za uczestników postępowania. Wnioskodawcy podnieśli, że w skład spadku wchodziło gospodarstwo rolne i zarówno żona spadkodawcy, jak i wszystkiego jego dzieci, posiadały kwalifikacje do dziedziczenia gospodarstwa rolnego, na co wskazali okoliczności faktyczne.

Uczestnik A. F. (1) w odpowiedzi na wniosek z dnia 5 maja 2016 r. (k. 55), działając przez pełnomocnika (pełnomocnictwo k. 56), podniósł, że zgadza się z wnioskiem. Potwierdził, że spadkodawca posiadał ze związku małżeńskiego z A. F. (2) siedmioro dzieci oraz, że wszyscy spadkobiercy ustawowi posiadają kwalifikacje do dziedziczenia gospodarstwa rolnego.

Na rozprawie w dniu 17 stycznia 2017 r. (k. 109/2) uczestniczka H. Ś. oświadczyła, że od 1995 r. jest zaliczona do II grupy inwalidzkiej i grupę tę posiadała w dacie otwarcia spadku. Uczestnicy L. F. i A. F. (1) oświadczyli, że do 24 roku życia mieszkali i pracowali na spadkowym gospodarstwie rolnym wykonując wszystkie prace niezbędne dla jego funkcjonowania, natomiast W. L. mieszkała i pracowała tam do 21 roku życia. Stający uczestnicy przyznali ww. okoliczności. Stający uczestnicy i pełnomocnik wnioskodawców oświadczyli, że nie kwestionują wzajemnie swych uprawnień do dziedziczenia gospodarstwa rolnego. Zajmując końcowe stanowisko pełnomocnik wnioskodawców podtrzymał wniosek wnosząc o zasądzenie od uczestników na rzecz wnioskodawców kosztów postępowania; pełnomocnik uczestnika A. F. (1) i pełnomocnik uczestniczki S. F. poparli wniosek i wnieśli o wzajemne zniesienie kosztów; pełnomocnik uczestniczki H. Ś. poparł wniosek i wniósł o nieobciążanie uczestniczki H. Ś. kosztami oraz o zasądzenie na jej rzecz solidarnie od uczestników S. F., M. F. (1) i Z. F. kosztów, w tym kosztów zastępstwa prawnego w wysokości 6-krotności stawki minimalnej; natomiast uczestnicy L. F., M. F. (1) i Z. F. poparli wniosek i podnieśli, że nie liczą kosztów.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

F. F. zmarł w dniu 19 kwietnia 1997 r. w J., gdzie ostatnio przed śmiercią zamieszkiwał. Nie pozostawił testamentu. Żaden ze spadkobierców nie zrzekł się spadku, nie odrzucił go, nie został uznany za niegodnego dziedziczenia.

Dowód: okoliczności bezsporne, a ponadto: odpis skrócony aktu zgonu F. F. (k. 5 akt tut. Sądu o sygn. I Ns 91/03), zapewnienie spadkowe: S. F. (k. 68/2), L. F. (k. 68/2), M. F. (1) (k. 68/2) i Z. F. (k. 68/2)

Postanowieniem z dnia 4 września 2003 r., sygn. akt I Ns 268/03, Sąd Rejonowy w Suchej Beskidzkiej stwierdził, że spadek po F. F., zmarłym w dniu 19 kwietnia 1997 r. w J., gdzie ostatnio zamieszkiwał, na podstawie ustawy nabyli żona A. F. (2) oraz dzieci S. F., M. F. (1) i Z. F. po 1/4 części wraz z wchodzącym w skład spadku udziałem w gospodarstwie rolnym.

Udział w postępowaniu spadkowym brali: A. F. (2), S. F., M. F. (2) i Z. F.. Na posiedzeniu jawnym w dniu 4 września 2003 r. stawiała się jedynie A. F. (2), która oświadczyła, że S. F. urodziła dziecko, a M. F. (1) i Z. F. wyjechali za granicę i złożyła zapewnienie spadkowe wskazując, że F. F. innych dzieci niż S. F., M. F. (2) i Z. F. nie posiadał.

Dowód: okoliczności bezsporne, a ponadto: postanowienie Sądu Rejonowego w Suchej Beskidzkiej z dnia 4 września 2003 r., sygn. akt I Ns 268/03 i protokół posiedzenia jawnego z dnia 4 września 2003 r. (akta tut. Sądu o sygn. I Ns 268/03)

Spadkodawca F. F. ze związku małżeńskiego z A. F. (2) posiadał siedmioro dzieci: H. Ś., W. L., Z. F., A. F. (1), L. F., M. F. (1) i S. F..

Dowód: okoliczności bezsporne, a ponadto: odpis skrócony aktu małżeństwa: F. F. i A. F. (2) (k. 9), S. F. (k. 10), H. Ś. (k. 14); odpis skrócony aktu urodzenia: M. F. (1) (k. 11), Z. F. (k. 12), H. Ś. (k. 13), L. F. (k. 15), A. F. (1) (k. 16), W. L. (k. 17), zapewnienie spadkowe: S. F. (k. 68/2), L. F. (k. 68/2), M. F. (1) (k. 68/2) i Z. F. (k. 68/2)

Żona spadkodawcy, A. F. (2) zmarła w dniu 12 kwietnia 2015 r.

Dowód: odpis skrócony aktu zgonu A. F. (2) (k. 8)

W. L. zmarła w dniu 24 marca 2015 r., pozostawiając ze związku małżeńskiego z J. L. dwoje dzieci: F. L. i K. L..

Dowód: akt urodzenia wraz z tłumaczeniem: K. L. (k. 18-19), F. R. (k. 20-21), zaświadczenie lekarskie o zgonie wraz z tłumaczeniem (k. 22-24), świadectwo małżeństwa (k. 25)

Uczestniczka H. Ś. od 1995 r. jest zakwalifikowana do II grupy inwalidzkiej i grupę tę posiadała w dacie otwarcia spadku po F. F..

Uczestnik A. F. (1) do 24 roku życia mieszkał na spadkowym gospodarstwie rolnym i na nim pracował wykonując wszelkie niezbędne prace dla jego funkcjonowania. Uczestnik ukończył kurs rolniczy w 1987 r. A. F. (1) był zatrudniony w okresach: od 1 kwietnia 1980 r. do 15 stycznia 1982 r., od 9 kwietnia 1986 r. do 19 kwietnia 1988 r. i od 1 sierpnia 1988 r. do 25 czerwca 1989 r., na stanowisku kierowcy ciągnika w Spółdzielni Kółek Rolniczych.

Do 24 roku życia na spadkowym gospodarstwie rolnym mieszkał i pracował wykonując wszelkie niezbędne prace dla jego funkcjonowania również uczestnik L. F..

Z kolei W. L. mieszkała i pracowała na spadkowym gospodarstwie rolnym do 21 roku życia.

Dowód: okoliczności bezsporne, a ponadto: zaświadczenie Spółdzielni Kółek Rolniczych z dnia 27 kwietnia 2016 r. (k. 57), zaświadczenie Urzędu Miasta J. z dnia 29 kwietnia 2016 r. (k. 58), zaświadczenie o ukończeniu kursu z dnia 5 lutego 1987 r. (k. 59)

Ustalenia Sądu znajdują uzasadnienie we wszystkich dowodach, które zostały powołane przy ustalaniu podstawy faktycznej rozstrzygnięcia.

Sąd zważył co następuje:

Wniosek zasługiwał na uwzględnienie.

W ramach niniejszego postępowania Sąd ustalił, że w przedmiocie nabycia spadku po F. F. zostało wydane przez Sąd Rejonowy w Suchej Beskidzkiej w dniu 4 września 2003 r., sygn. akt I Ns 268/03 postanowienie, w którym stwierdzono, że spadek po F. F. nabyła żona A. F. (2) oraz dzieci S. F., M. F. (1) i Z. F. po 1/4 części wraz z wchodzącym w skład spadku udziałem w gospodarstwie rolnym.

Zgodnie z art. 679 § 1 k.p.c. dowód, że osoba, która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku, nie jest spadkobiercą lub że jej udział w spadku jest inny niż stwierdzony, może być przeprowadzony tylko w postępowaniu o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku, z zastosowaniem przepisów niniejszego rozdziału. Jednakże ten, kto był uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, może tylko wówczas żądać zmiany postanowienia stwierdzającego nabycie spadku, gdy żądanie opiera na podstawie, której nie mógł powołać w tym postępowaniu, a wniosek o zmianę składa przed upływem roku od dnia, w którym uzyskał tę możliwość. Stosownie do § 3 powołanego przepisu w razie przeprowadzenia dowodu, że spadek w całości lub w części nabyła inna osoba niż wskazana w prawomocnym postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku, sąd spadku, zmieniając to postanowienie, stwierdzi, nabycie spadku zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym.

W sprawie toczącej się przed tut. Sądem pod sygn. akt I Ns 268/03 o stwierdzenie nabycia spadku po F. F. nie brali udziału wszyscy uczestnicy. Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego spadkodawca F. F. posiadał nie troje dzieci (S. F., M. F. (1) i Z. F.), lecz siedmioro dzieci (również H. Ś., W. L., A. F. (1) i L. F.).

W skład spadku wchodzi gospodarstwo rolne, a okoliczność ta została już ustalona prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Suchej Beskidzkiej z dnia 4 września 2013 r., sygn. akt I Ns 268/03, i nie była kwestionowana przez uczestników niniejszego postępowania. Wobec tego Sąd musiał ustalić czy W. L. i uczestnicy H. Ś., A. F. (1) i L. F. dziedziczą to gospodarstwo rolne i zbadać kwalifikacje spadkobierców do dziedziczenia zgodnie z art. 670 § 2 k.p.c., który znajduje w niniejszej sprawie zastosowanie na mocy art. 3 ust. 3 Ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 1990 r., Nr 55, poz. 318). Kwalifikacje do dziedziczenia gospodarstwa rolnego A. F. (2) oraz uczestników S. F., M. F. (1) i Z. F. zostały już ustalone w poprzednim postępowaniu spadkowym pod sygn. akt I Ns 268/03 i nie były przez pozostałych uczestników kwestionowane.

Zgodnie z art. LI ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku – Przepisy wprowadzające kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 94 ze zm.) do spraw spadkowych stosuje się prawo obowiązujące w chwili śmierci spadkodawcy. W myśl paragrafu pierwszego art. 1059 k.c., w brzmieniu obowiązującym w chwili śmierci F. F., spadkobiercy dziedziczą z ustawy gospodarstwo rolne, jeżeli w chwili otwarcia spadku: stale pracują bezpośrednio przy produkcji rolnej, albo mają przygotowanie zawodowe do prowadzenia produkcji rolnej, albo są małoletni bądź też pobierają naukę zawodu lub uczęszczają do szkół, albo są trwale niezdolni do pracy. Przez przygotowanie zawodowe do prowadzenia produkcji rolnej, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 1990 r. w sprawie warunków dziedziczenia ustawowego gospodarstw rolnych (Dz.U. 1990 Nr 89, poz. 519), należy rozumieć m.in. uzyskanie przygotowania zawodowego do pracy w rolnictwie w drodze doskonalenia zawodowego prowadzonego przez uprawnione do tego zakłady pracy, jednostki organizacyjne i inne osoby prawne lub fizyczne (§ 1 pkt 3 Rozporządzenia) lub wykazanie się stałą pracą w gospodarstwie rolnym bezpośrednio przy produkcji rolnej przez okres co najmniej roku (§ 1 pkt 4 Rozporządzenia). Z kolei za trwale niezdolnych do pracy uznać należy osoby zaliczone do I lub II grupy inwalidów w trybie i na zasadach określonych w przepisach o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (§ 3 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia).

W ocenie Sądu, w dacie śmierci spadkodawcy F. F. kwalifikacje do dziedziczenia spadkowego gospodarstwa rolnego mieli: L. F., A. F. (1) i W. L. spełniający przesłankę z art. 1059 pkt 2 k.c. oraz H. Ś. spełniająca przesłankę z art. 1059 pkt 4 k.c., czego żaden z uczestników nie kwestionował. Powyższe ustalenia prowadziły do stwierdzenia, że uczestnicy Ci spełnili warunki do dziedziczenia spadkowego gospodarstwa rolnego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, że zaistniały przesłanki z art. 679 k.p.c. pozwalające na zmianę postanowienia Sądu Rejonowego w Suchej Beskidzkiej z dnia 4 września 2003 r., sygn. akt I Ns 963/15, w związku z czym na podstawie wskazanego przepisu, Sąd orzekł jak w pkt 1 sentencji postanowienia.

O kosztach Sąd orzekł w pkt 2 sentencji, na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., nie znajdując podstaw do odstąpienia od ogólnej reguły postępowania. Wniosek inicjujący postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po F. F. toczące się pod sygn. akt I Ns 268/03, został złożony przez zmarłą A. F. (2) i to ona na posiedzeniu jawnym, oświadczyła że S. F. urodziła dziecko, a M. F. (1) i Z. F. wyjechali za granicę. Następnie złożyła zapewnienie spadkowe. Sąd nie miał możliwości ustalenia dlaczego wówczas pominęła czworo ze swoich dzieci. W ramach przedmiotowego postępowania uczestnicy pozostawali natomiast zgodni co do tego, że w skład spadku wchodzi gospodarstwo rolne, a L. F., A. F. (1), W. L. i H. Ś. posiadają kwalifikacje niezbędne do jego dziedziczenia.

SSR Kazimierz Firlej